

Tsi niyokarewà:tha:

Karihwatokénhsera tsi niyontatenonhkwise ratkèn:
ses néne Yontatya'tinyónhtha Ratiksa'onkónha

Motherisk Kentyóhkwa Wathroryà:tha

Karihwatshénrion—*Mohawk*

Thoriwhaieri'kó:wa Judith C. Beaman
Kiakoriwhaie'kó:wa

Enníska 2018

Karihwatshénrion

Tsi nikari:wes 2005 tsi niíó:re 2015, ne raotieròn:takon tsi ionnià:ton (Motherisk) tsi ronwanatkèn:se Tsi lakenhne'taientákhwa Torontò: nón:we, sénha é:so ne 24,000 ní:kon ne 16,000 nihá:ti raotinóhkwis wahonwanátken'se tóka' kenh rónstta ne teka'nikonhraténié's ne ratiksa'okòn:a rontwatiia'takénhnhahs raotirihwà:ke.¹ Kiakótte Susan E. Language tsi iakorihwisá:kon iakohiá:ton 2015 shiihserá:te wa'erihwatshén:ri tsi iah teioiánere tánon iah tekató:ken ne karihwatshénrion ne aóntston tsi thonwatíhne's ne ratiksa'okòn:a tánon ne tahonwatiia'tó:rehte tánon tóka' enwátston tsi karihwatshénrion, é:so tsi enkahétkenhte tsi ní:ioht tsi enkarihwénhton ne raotirí:wa²

Ne ne takarihwa'serákwen ne Justice Lang iakorihwatshénrion, Tsiotthórkó:wa 2016 shiihserá:te, wa'onkeri'wanóntonhse ne Ontariíóhne Kakoráhtshera ne aontakatáhsawen tsi nón:we aónton iahón:ne tsi ní:ká:ien ne wa'thoti'nikonhá:ren tsi ronwanatkèn:se. Onkwari:wa ne aiakwaka'é:ion skátston tsi ronwanatkèn:se ne ratiksa'okòn:a tánon aiakhiia'takénhnhah ahatitshén:ri tsi nón:we enwá:ton nienhón:ne ne tahatíhtharónnion tánon oh nahatí:iere nó:nen tenhonwatiia'tó:rehte.³ Tsi nikari:wehs ne teiohserá:ke tsi taionkhiianerénhseron tsi nakaié:ren, 1,271 orihwa'shòn:a⁴ wa'akwaka'é:ion ne ratiksa'okòn:a tsi ronwatiia'takénhnhahs (CASs) Ontariíóhne nón:we. Wa'akwahkwíson ne akwé:kon aiakwaka'é:ion ne ratiksa'okòn:a raotirihwá'shòn:a tsi ní:ká:ien ronwanatkèn:se oh nahò:ten ionnià:ton raotieròn:takon (motherisk) tsi ní:ká:ien ne wahonwatiia'tón'neke tsi rati:teron ne iah á:rok sha'té:kon iawén:re na'tehonóhseriia:kon.

Tsi ní:ioht tsi kanonhtónnion tsi ionkwaio'te ne onkwán:ra teiotténion tsi náhe tsióhsera kionkwatáhsawen tsi nahò:ten entà:on enkaio'tèn:en. Tsi'k niíó:re tóhka tewen'niáwe wa'akwaka'kén:ion tánon ronakiohkwá:nen wa'kiakwahtharónnion tsi ní:ká:ien ronwanatkèn:se ó:nen wa'onkwa'nikonhraié:ta'ne tsi niíó:re tsi wahotikarón:ni. Wa'akwatkhátho tsi entà:on tenkaienawà:kon tánon enkaio'tèn:en ne aonsakakwatákwen tsi niioié:ren tsi ronwanatkèn:se.

Iah tetkaié:ri tánon ronwatikenhrón:ni né:e tsi thò:rha tewáhsen niiohserá:ke tsi náhe shihontkèn:se ne raotinóhkwis nó:nen tehonwatiia'tó:rehte – sewakié:rens ne tkaia'takwe'ní:io tsi nenhotirí:wawen. Ne iotká:te ronwanatkèn:se tsi ní:ká:ien rotí:ten's tsi nón:we nihatinákere. Ronwatinekhé:ren tsi ní:ká:ien ronwanatkèn:se tánon iah thé:nen tehonwatirihwakweniéhsta. Thi ká:tonte ronwanatkèn:se tánon ronwatikarón:ni tánon eh tà:ke ronwennón:ni tsi nihononkwe'tò:ten tánon tsi nón:we nithoné:non.

Ratiksa'okòn:a tsi Ronwatiia'takénhnhahs (CASs) wáhontste tsi ronwanatkèn:se ne ahatirihwatshén:ri tóka' kenh rónstta ne teka'nikonhraténié's. É:so tsi wa'kahétkenhte tsi ní:ioht tsi tehonatawénrie ne ronwatiio'okòn:a tánon ne óhka ronwatiia'takénhnhahs – iorihowá:nen tsi ní:ioht tsi tehonatawénrie's tánon tahonwatíhnie ne raotihwá:tsire. Karihwatshénrion tsi wa'thoti'nikonhá:ren tsi nihonwatiierà:se tánon tsi nenhotirí:wawen ne onkwehshòn:a.

¹ The Honourable Susan E. Lang, *Report of the Motherisk Hair Analysis Independent Review* (Toronto: Ministry of the Attorney General, 2015), 209 at para 1.

² *Ibid*, 4.

³ My mandate did not include reviewing criminal cases, commenting on the potential civil or criminal liability of any person or organization, or making recommendations about financial compensation.

⁴ This number is approximate. At the time of writing this Report, the Commission is still reviewing cases.

Tsi niyokarewà:tha:

Karihwatokénhsera tsi niyontatenonhkwiseratken:sés néne Yontatya'tinyónhtha Ratiksa'onkónha

Tenkaienawà:kon ne Onkwe'tà:ke

Wa'onkwaio'ten ne aiakhiia'takénhha ne onkwehshòn:a tsi níká:ien ronwanatkèn:se.

Wa'akhiri'wanón:tonhse ò:ni ne ó:ia raotikiohkwa'shòn:a ne aionkhiia'takénhha ne aiakwarihó:wanenhte tsi nahò:ten ionkwaio'tén. Wa'kiakwarénia'te kahiatonhsera'shòn:a tetsiá:ron Kiohrhèn:sha tánon Kanakien'néha tsi kahiá:ton, wa'ákwatste ne tewaterihwakarénie's, tsi tewatewennakarénie's tánon tewarénie's kahiatónhsera. Wa'kiakwatátken tánon wa'akhiatá:ti ne tehatiia'toréhtha, ratiksa'okòn:a ronwati'nikòn:rare, tsi ionteweienstahkwaniónhkwa, onkwe'tà:ke, kakoráhtshera tánon ne ó:ia tsi tehotirihwaienawà:kon.

Wentó:re tsi wa'kiakwatátken tsi níká:ien ne ronwanatkèn:se. Iah káneka tehotí:ien ne akwé:kon skátne í:ken tsi nón:we nihatihsennarónnion tánon tsi kahiá:ton tsi nón:we nihati:teron. Khóní' nó:nen ionkwá:ien tsi nihonathiá:ton, iotkà:te iah ne teshonathiá:ton. É:so niiohserá:ke shiakwarihwarò:roks tánon ronakiohkowá:nen ne kahwatsire'shòn:a iah teiorihwató:ken tsi nón:we nihati:teron.

Ronakiohkowá:nen ne ronwatiio'okòn:a ronwanatkèn:se ne CASs iotkà:te rotí:ten tánon é:so tsi nahò:ten tehotí'nikónhrare tsi ní:ioht tsi ronnonnhéke. Rotikahrón:nis nó:nen enhonwanatkèn:se raotiièròn:kon tsi ionnià:ton né:e tsi iah tehatinòn:we's tsi ní:ioht tsi wátston tsi nahò:ten karihwatshénrion. Ronakiohkowá:nen rón:ton tsi iah teion'wé:sen tsi ronwanatkèn:se tánon ne entkarihón:ni tsi iah skén:nen tè:ken tsi ní:ioht tsi ronnonhtónnion.

Raotikióhkwa (commission) ne wahatirihwahserón:ni tsi enhontahónhsatate tsi nahò:ten rón:ton ne ken'nithotiiòn:sa's. Wahatirihwanòn:we'ne ne ken'nithotiiòn:sa's tánon wa'onkhihretsiá:ron tsi ní:ioht tsi ionkwaio'tákie. Rotí'nikonhraién:ta's oh nonkié:ren tsi ákte nón:we nahonwati'téron. Wahontthró:ri tsi niionahkwisrón'hákie ne ka'nisténhsera, tsi nihotí:ten, ehtà:ke ronwennón:ni tsi iah tehatihnarà:ken, iah skén:nen tsi tehonnonhtónnion tánon ókia'ke rón:ton ne teka'nikonhraténie's. Wa'kiakwatátken ne kakoráhtshera tánon ne raotikiohkwa'shòn:a ronwatiia'takénhnhahs ronateríhonte ne ratiksa'okòn:a tánon ken'nithotiiòn:sa's ahonwatiia'takénhha tsi ní:ioht ne Tehatiri'wakénhnhahs tsi Ratihiatónhkhwa Ratiksa'okòn:a Raotirihwà:ke, Tsi Ratihiatónhkhwa ne Ontariíohne Ratiksa'okòn:a tánon Ken'nithotiiòn:sa's tsi Ronwatiia'takénhnhahs, Ratiksa'okòn:a Tsi Ratiia'totáhrho Raotikióhkwa, Tekakorahtsherà:ke Ratiksa'okòn:a tsi Thonwatiíhe's tánon Ratiksa'okòn:a tánon Ken'nithotiiòn:sa's Raotianerénhsera. Ronakiohkowá:nen ò:ni wa'kiakwatátken ne ken'nithotiiòn:sa's ronwatiia'takénhnhahs tánon ne Ken'nithotiiòn:sa's Teiottenion'hákie tsi Nihotirihò:ten tánon ne Rononkwehón:we Aterò:sera tsi Nón:we Ronkia'tarò:roks.

Tsi ionkwatirihwahserón:ni wá:ton ne aiakhihretsiá:ron ne ahonkià:taren ne Rononkwehón:we tánon na'teionkwè:take. Wa'kiakwatstikáhhwa Ontariíohne nón:we ne taiakwatátken ne Rononkwehón:we Ohén:ton Rón:nete, raotikoráhtshera, Rononkwehón:we Ratiksa'okòn:a tánon Raotihwá:tsire tsi Ronwatiia'takénhnhahs, kahwá:tsire tsi ronwatiia'takénhnhahs, Rononkwehón:we Aterò:sera tsi Ronkiatarò:roks tánon ne ó:ia ne onkwehonwè:ne raotikiohkwa'shòn:a, tsi ratinákere tánon ne ratihnenhrí:ne. Tsi wa'kiakwahtharónnion, tánon tsi kaió'tèn:en ne "Karihwanirá:ton tsi Enskakawatákwen Raotikióhkwa",⁵ tsi kaió'tèn:en wa'onkwaia'takénhha ne aionkwa'nikonhraién:ta'ne tsi ní:ioht tsi ronwanatkèn:se ne raotiièròn:takon tsi ionnià:ton ne Onkwehón:we, tsi nithoné:non tánon tsi nihotiiá'tawèn:en. Ne ne Tsi Ionteweienstahkwaniónhkwa

⁵ Truth and Reconciliation Commission of Canada, *Honouring the Truth, Reconciling for the Future: Summary of the Final Report of the Truth and Reconciliation Commission of Canada* (Winnipeg: Truth and Reconciliation Commission of Canada, 2015).

shihonwati'terons tánon "là:ia'k Niwáhsen Shiihserá:te Shihatiwirarò:roks".⁶ Òn:wa wenhniserá:te, shé:kon ronakiohkowá:nen ne Onkwehón:we iotkà:te tehonwatikà:nere tsi ní:ioht tsi ronnónhnhe.

Wa'kiakwatátken ne na'onkwè:take tánon ne ronwatiia'takénhnhahs tsi ratinákere Tsi Ionten'nikonhró:ris tánon tsi ronwatinonhsá:wis nón:we. É:so wa'onkwaio'ten ne taiakwatawénrie ne Ratikorahró:non Ratihòn:tsi né:e tsi ronakiohkowá:nen ò:ni ratiia'totáhrhe ne Ontariíohne tsi Ronwatiia'takénhnhahs ne Ratiksa'okòn:a. Wa'kiakwatátken ne raotikiohkwa'shòn:a tánon ronwatiia'takénhnhahs ne Ratikorahró:non Ratihòn:tsi ne ratiksa'okòn:a raotirihwa'shòn:a, raotiianerénhsera tánon raonata'kariíóhtshera. È:so wa'akwaweientéhta'ne tsi rotii'ote ne Skawén:na tánon Skátne tsi Tehatikà:nere,⁷ ne akaka'én:ion tsi niiohtonhákie tánon tsi nihotiia:tawens ne iah tehatihnarà:ken.

Tsi Kaka'én:ion tánon Kaia'takenhnháhtshera

Raotikióhkwa wahatika'én:ion skátston tsi nihotirihò:ten ne ratiksa'okòn:a tsi ní:ioht tsi niká:ien ne ronwanatkèn:se ne raotiieròn:takon ionnià:ton tsi nikari:wehs ne 1990 tánon 2015 shiihseraténion. Ne ionkwarihwison ne aiakwátken'se tóka' kenh wa'thoti'nikonhá:ren tsi ní:ioht tsi wahatiri:wenhte nó:nen wa'thonwatiia'tó:rehte. Tóka' nòn:wa tho néntewe ne ronwatiio'okòn:a tóka' ní' ó:ia ne ronwati'nikòn:rare ne ahotiianerenhseraién:ta'ne.

Wa'akwaka'én:ion ne kahiatónnion tsi ní:ioht tsi tehonwatiia'tórehton. Akwé:kon karihwarò:ron tsi nihá:ti ratiia'tá:rahkwe tsi karihwénhton tsi ní:ioht ne CASs, ronwatiio'okòn:a tánon ratiksa'okòn:a. Akwé:kon karihwarò:ron ne onhkarè:shon ronathró:ri tsi niawèn:en, kahià:ton tsi niawèn:en nó:nen wahonwanátken'se, tsi ní:ioht ne ronwatiio'okòn:a ne ahatikwé:ni ne ahonwanaten'nikòn:raren ne rotiwí:raien, ó:ia ne kahiatonhserón:ni tsi niawèn:en tánon tsi nahò:ten karihwénhton.

Teiorì:wake tsi wa'akwaka'én:ion tsi nahò:ten karihwarò:ron:

- Kiokerénhton: Ne kwah iorihowá:nen nó:nen tenkaia'toréhton tsi nenhotiri:wawen ne ratiksa'okòn:a tsi ní:ioht ne ónhka enhonwatiie:na ne ratiksa'okòn:a, Kakorahtsherowá:nen tsi thonnónhtons tóka' ní' nó:nen ónhka'k enhontewirará:ko,⁸ ne karihwénhton tóka' ní' ne ó:nen thò:rha akarihwénhton; tánon
- Tekeníhaton: Tsi ní:ioht ionkwaka'én:ion ne Ontariíohne Teieia'torehthà:ke tsi Káhsere ne orihwa'shòn:a (FRANK) tsi nón:we ne ronatewirarákwen tsi ronwanatkèn:se raotiieròn:takon tsi ionnià:ton aorihwà:ke. Thò:rha akwé:kon ne orihwa'shòn:a, sénha thotí:ien ne ratiksa'okòn:a tánon ó:nen kwah ken'náhe shihonatewirarákwen.

⁶ *Ibid, Executive Summary*, 138. The "Sixties Scoop" was "the wide-scale national apprehension of Aboriginal children by child-welfare agencies. Child welfare authorities removed thousands of Aboriginal children from their families and communities and placed them in non-Aboriginal homes without taking steps to preserve their culture and identity. Children were placed in homes across Canada, in the United States, and even overseas. This practice actually extended well beyond the 1960s, until at least the mid- to late 1980s."

⁷ One Vision One Voice Steering Committee, *One Vision One Voice: Changing the Ontario Child Welfare System to Better Serve African Canadians, Practice Framework Part 1, Research Report, and Practice Framework Part 2, Race Equity Practices* (Toronto: Ontario Association of Children's Aid Societies, 2016).

⁸ "Crown ward: In child protection cases, a child who has been placed permanently in the care of a children's aid society. The state or Crown becomes the child's legal parent and has the rights and responsibilities of a parent." "Glossary of Terms," Ministry of the Attorney General, accessed at [MAG Legal Definitions](#).

Tsi niyokarewà:tha:

Karihwatokénhsera tsi niyontatenonhkwiseratken:ses néne Yontatya'tinyónhtha Ratiksa'onkónha

Tsi ní:kon ne 1,271 ionkwaka'én:ion ne orihwa'shòn:a, né:e wa'káttoke tsi ne aonhà:a takarihón:ni tsi raotiièròn:takon ionnià:ton ronwanatkèn:se. Tsi niká:ien ne sénha iorihowá:nen's, ne kiorihón:ni tsi konnón:we konwatírios, teka'nikónhare tsi ní:ioht tsi ronnonhtónnion, ronwatiiesáhtha ne ratiksa'okòn:a ne takarihón:ni tsi ní:ioht tsi wahatirì:wenhte. Tsi ní:kon ne 56 orihwa'shòn:a, wa'thontekháhsi ne kahwatsira'shòn:a, tsi ní:ioht tsi tehontawénrie's ne rontate'ko'okòn:a, ronwatiio'okòn:a tánon tsi iah skén:nen tèn:ken tsi nón:we nihatinákere.

Tsi niíó:re tsi é:so wahonwatika'én:ion ne onkwehonwè:ne ratiia'tò:ron ne ratiksa'okòn:a tsi ronwatiia'takénhnhahs wa'okèn:ta'ne tsi ní:kon rotika'én:ion. Tsi ní:kon ne 1,271 orihwa'shòn:a, 189 (14.9 %) ní:kon ne ronnonkwehón:we ratiia'tò:ron. Tsi ní:kon ne 56 ní:kon ne kwah iorihowá:nen rotika'én:ion, 7 (12.5%) nikahwatsí:rake ne ronnonkwehón:we. 2.8 % kho'k nihá:ti ne ronnonkwehón:we tsi nihá:ti ratinákere Ontariíóhne nón:we. (2016 tsi thonwanahsé:ton).⁹

Iah teionkwakwénion aontaiakhiiahsé:ton tsi nihá:ti ne Korahró:ron Ratihón:tsi Kahwatsirakè:ron, tóka' ní' ne ó:ia iah tehatihnarà:ken tsi ní:kon ionkwarihwisá:kon. Nón:wa'k thonatáhsawen ne CASs tsi ratirihwarò:roks ne Ontariíóhne nón:we.

Tsi Teiakwaterihwakarénie's

Tsi niká:ien ne ionkwarihwarò:ron tsi nón:we ne ronwanatkèn:se raotiièròn:takon tsi ionnià:ton, akwé:kon wa'khehró:ri tsi niká:ien wa'thoti'nikonhá:ren ne ronwatiio'okòn:a tánon ne ronatewirarákwen. Takhehsén:non tsi Ratihiatónhkwa ne Ratiksa'okòn:a Raoná:wen Tehatirì'wakénhnhahs ne ratiksa'okòn:a raotihse'na'shòn:a.

Ne aonhà:a wentó:re tsi ionkwaio'tèn:en ne Onkwakíóhkwa, oh ní:ioht aiakhihró:ri tsi ní:ioht tsi tehotiia'toréhton tsi ronwanatkèn:se ne kahwatsira'shòn:a. Né:e wa'akwanonhtónnion tsi entà:ton eniakhihró:ri tsi nahò:ten ionkwarihwatshénrion ohén:ton tsi niíó:re eniakwáhsa tsi nahò:ten ionkwaio'tákie. Ionwaterièn:tare tsi ne tkaia'takwe'ní:io tsi nithoti:ions tánon tsi ní:ioht tsi rati:teron nó:nen eniakhihró:ri.

Wa'akhiri'wanón:tonhse ne ken'nithotiòn:sa's ne ratiia'tò:ron tsi ronwatiia'takénhnhahs ne ratiksa'okòn:a, ronwatiienawà:se tánon tehatirì'wakénhnhahs ronwatiio'ténhse ne ratiksa'okòn:a tánon ken'nithotiòn:sa's. Wa'onkhihró:ri tsi niiorihowá:nen ne ahonaterièn:tarake akwé:kon tsi ní:ioht tsi ronwanatkèn:se tánon tsi ní:ioht tsi tehonwatiia'toréhton. Akwé:kon ia'khehiá:ton'se ne ratiksa'okòn:a tsi ní:kon ne ionkwarihwarò:ron. Wa'kehró:ri tsi nenhotirì:wawen tsi ronwanatkèn:se tánon oh ní:ioht tsi kiorihón:ni tsi ní:ioht tsi tekaia'toréhton. Enkaién:take tóka' kátke'k ne ratiksa'okòn:a enhatirihwí:sake tsi nahotirì:wawen.

Raotiianerénhsera

Nó:nen wa'akwáttoke tsi niíó:re tsi watka'nikonhá:ren tsi ronwanatkèn:se, akwé:kon wa'akhinaktóthahse oh nenkaié:ren ne ahotièn:ta'ne ne tehatirì'wakénhnhahs. Onkwakíóhkwa akwé:kon wa'akwakária'ke. Wa'akhinaktóthahse ò:ni ákte nón:we ahonwatiia'kénhnhahs ne aonsahatirihwakwaríhsi.

Nó:nen shontaiakwatáhsawen, Raotikióhkwa raotinèn:ra akwé:kon ionkwarihwatshénrion tsi tóka' nón:wa entà:on'k enhonwatiia'takénhnhahs tsi niká:ien ne ronwanatkèn:se. Wa'onkhiia'takénhnhahs ne ratirihwí:saks aiakwhiatonhserón:ni akwé:kon kahiá:ton tsi ní:ioht ne ahonwatiia'takénhnhahs tánon tsi

⁹ "2016 Census Highlights, Factsheet 10: Aboriginal Peoples of Ontario," Ministry of Finance, November 2017, accessed at [Aboriginal Peoples of Ontario 2016](#).

na'kaianerenhserò:ten. Nó:nen iakhiiénté:ri ne ónhka'k wa'thoti'nikonhá:ren tsi ronwanatkèn:se tánon ronatenhá:on ne tehatiri'wakénhnhahs, ieniakhiiatenníehten ne kahiatonhserón:ni.

Tsi niká:ien ne orihwa'shòn:a wa'akwaka'én:ion sewakié:rens nòn:wak enthontáhsawen ahatirihwarò:roke nó:nen teieia'torehthà:ke ienhón:ne, sewakié:rens sénha í:non niehoné:non tánon sewakié:rens wahonní:se tsi náhe tehonwatia'toréhton – tánon ò:ni tsi ronatewirarákwen. Ne tkaia'takwe'ní:io tó: niió:re nihatihá:wi tsi tehonwatia'toréhtha. Tsi niká:ien ne iah á:rok káneka tehonwatí'teron ne ratiksa'okòn:a aonhá:a ioiánere tsi rotináktote ne aonsahonwatiié:na tóka' ní' sénha é:so ahonwatí:ken ne ronwatii'okòn:a.

Tsi nikaianerenhserò:ten tkaia'takwe'ní:io tóka' kenh enwá:ton kenh tsi niká:ien ronwatii'okòn:a aón:ton kenh ne taonsahatité:ni tsi ní:ioht tsi tekaia'toréhton ne ratiksa'okòn:a raotirihwà:ke. Kho ní' ne tenhatiri'wakénhnhahs tsi nahò:ten karihwénhton, tsi teieia'torehthà:ke iah kíótkon tha'tahatité:ni tsi nahò:ten rotirihwénhton tánon iah tha'tahatité:ni tsi nón:we rati:teron ne ratiksa'okòn:a né:e tsi sénha ioiánere tsi ní:ioht tsi tehonwatíhsnie. Kho ní' ne iah teioiánere tsi ní:ioht tsi ronwanatkèn:se, shé:kon wentó:re ne takaténion tsi nahotiri:wawen ne ratiksa'okòn:a. Sénha wentó:re ne tahatíia'tó:rehte tánon ahatiri:wenhte.

Nó:nen kahiá:ton kí:ken karihwarò:ron, tsiá:ti nikahwatsí:rake khnà:a karihwénhton tsi nihotiiianerenhserò:ten. Kaié:ri tsi niiori:wake shonwatienà:on ne ronwatii'okòn:a. Shé:kon ne ókia'ke sénha iorihowá:nen ioterihwaténkion.

lenhonwanaténniehte ne Ahonwatia'takénhnhahs

Raotikióhkwa iahonwanaténniehte ne ahonwatia'takénhnhahs tsi niká:ien ne wa'thoti'nikonhá:ren tsi ronwanatkèn:se ne raotinónhkwis (raotieròn:takon tsi ionnià:ton), aronhákien tsi nahotiri:wawen. Teiohserá:ke nikari:wes tsi kakariá:kon tsi náhe thonatáhsawen ne ahonwatia'takénhnhahs. Enhonnónhton tóka' kenh rón:nehre kenh ne ahonwatia'takénhnhahs, tánon iah tekiatén:ro tsi kaka'én:ion tsi nikaianerenhserò:ten.

Thò:rha akwé:kon ne wahonwatia'takénhnhahs akwé:kon é:so tsi tehoti'nikónhare. Tsi ronwanatkèn:se ne raotinónhkwis é:so tsi wa'thoti'nikonhá:ren, wahotinà:khwen tánon iah skén:nen tehonnonhtónnion. Ronakiohkowá:nen rotí:ten, iah tehonatá'karí:te tóka' ní' iah khehati'nikonhraié:ri, tóka' ní' tsi nihotia'tawèn:en ohén:ton tsi niió:re ronwanatkèn:se. Wa'akwarihwatshén:ri tsi ronakiohkowá:nen wahotia'takénhnhahs tsi na'akwá:iere.

Tóka' nòn:wa iah khekaié:ri tsi nikari:wes ne teiohserá:ke ne ahonwatia'takénhnhahs. Né:e aorí:wa ne wa'khehretsiá:ron ne kakoráhtshera shé:kon áhsen niiohserá:ke nikari:wes ahonwatia'takénhnhahs tóka' ne tehonatonhontsió:ni.

Akaién:terehn tánon Akahtharáhkwen tsi nikarihò:tens ne kakorahtsherà:ke

Tsi Ní:ioht tsi Kaka'én:ion ne Skátston tsi Nahotiri:wawen

Iakwakwé:kon wa'akwahiatónnion tsi na'awénhseron tsi niká:ien ionkwarihwarò:ron. Wa'akwáttoke tsi sénha wa'akwatkhátho sénha iorihowá:nen's tsi ní:ioht tsi teka'nikónhare tsi ronwanatkèn:se ne raotinónhskwis tánon tsi iah tehonatkhátho ne CASs tánon teieia'torehthà:ke tsi iah teioiánere tsi ní:ioht tsi ronwanatkèn:se.

Wa'akwahiatónnion tsi nahò:ten wa'akwáttoke tánon akwé:kon wa'akwarihwanòn:we'ne tsi ní:kon ionkwaka'én:ion tsi ní:ioht tsi wátston tsi ronwanatkèn:se tánon tsi nahotiri:wawen ne onkwehshòn:a.

Tsi niyokarewà:tha:

Karihwatokénhsera tsi niyontatenonhkwiseratken:ses néne Yontatya'tinyónhtha Ratiksa'onkónha

1. Rotí:ten's ne ronwanátken'se tánon iah thé:nen tehonwatirihwakweniéhsta.
2. CASs tánon ne teieia'torehthà:ke iotkà:te ehtà:ke wahonwennón:ni ne ronwatii'okòn:a tsi niká:ien ne iah tehonwanatkèn:se tóka' ní' wa'thari'wakénhha tsi nahò:ten karihwatshénrion.
3. CASs tánon ne teieia'torehthà:ke iotkà:te wáhontste ne raotinónhkwis ne watkèn:se tánon tsi ní:ioht tsi ronwenehià:rons ne ronwatii'okòn:a.
4. Tsi ronwanatkèn:se kaka'én:ion tsi rónstta ne teka'nikonhraténie's tánon oh nakaié:ron ne ahonterishen.
5. Wahatiié:na tsi karihwatshén:rion tsi ronwanatkèn:se tánon iah akwé:kon tekarihwahnirá:ton tsi nikaianerenhserò:ten tánon é:so ne tahonte'nién:tohste ne CASs tánon teieia'torehthà:ke tsi nikaié:ren.

Aonsakawatákwen

Akenèn:ra iakweréhkwe ne aiakhia'takénhha ne onkwehshòn:a wa'thotí'nikonhá:ren tsi ronwanatkèn:se tánon aón:ton ahatiká:raton tsi nahotiià:tawen. Tánon ò:ni aontaiakhiwén:non ne aonsaioiáneren'ne tsi ní:ioht tsi kahwatsiratákie tánon tsi niká:ien ne ronté'niéntha ne ahonwatii'a'takénhha.

Wa'akwé:sake oh ní:ioht ne akwé:kon ahatihthá:rahkwe ne ratiksa'okòn:a ronwatii'a'takénhnhahs ne tóhsa taonsaka'nikonhá:ren tsi ronwanatkèn:se. Kiakwehtákhwa tsi enwá:ton akaka'én:ion tsi nahò:ten karihwarò:ron. Teionkwatonhontsió:ni ne iahontahshónteren nó:nen eniakwáhsa tsi ionkwarihwarò:ron.

Wa'akwaka'én:ion ne aonsakawatákwen tsi nikaianerenhserò:ten né:e tsi kaién:tere's nó:nen tewaterien'tawénrie. Ón:ton wa'kiakwaié:na ronakiohkwá:ne ne aiakwarihwí:sake tsi ní:ioht tsi ratiianerenhserón:nis aiakwaka'én:ion tánon taiakwaié:na tánon aiakawatáko tsi ní:ioht.

Kaié:ri niiori:wake tsi ní:ioht tsi enkwatákwen:

- Kiokerénhton, wa'kiakwahtharónnion oh ní:ioht tsi wahotikarón:ni tsi wahonwanátken'se ne ronónha tánon raotihwá:tsire. Ne kiokerénhton wa'akwá:rahste tsi wa'kiakwahtharónion tánon wa'akhina'tónhahse nó:nen wa'akwatsiéhhaien.
- Tekeníhaton, wa'kiakwatátken ne kanenhra'shòn:a tsi niká:ien wahotikarón:ni tsi ronwanatkèn:se tóka' ní' tsi niká:ien ne wahonwanátken'se. Onkwehonwè:ne, ken'nithotiiòn:sa's tánon ratiksa'okòn:a ronwatii'a'takénhnhahs, Ratikorahró:non Ratihon'tsihne, ronwatii'okòn:a tánon ronatewirarákwen, ronwatii'a'takénhnhahs, CASs tánon ne ratirihwénhtha ne Ontariíóhne tsi Teieia'torehthà:ke tánon ne Teieia'torehthá'kó:wa.
- Ahsénhaton, wa'kiakwatátken tsi aktè:son tsi rotii'óténion tánon wa'akwahthá:rahkwe tsi nahatorí:wawen nó:nen wahonwanátken'se, tsi ratiianerenhserón:nis, tsi ní:ioht tsi rotii'óte teieia'torehthà:ke, tsi iohwentsiá:te karihwatshén:rion tsi ronwatii'a'takénhnhahs ne ratiksa'okòn:a, rónstta teka'nikonhraténie's tánon ronwatii'okòn:a, ratiksa'okòn:a ronwatii'a'takénhnhahs raotianerenhsera tánon kenkiohkwà:ke tsi ronwatii'a'takénhnhahs.
- Kaieríhaton, wa'akwaka'tarò:roke tánon wa'kiakwaié:na ne kiokerénhton teionkwatátken tánon ne á:se wahonkià:taren. Ne wa'akwahthá:rahkwe tsi iohwentsiá:te karihwarò:ron, iakhienawà:se tánon iakhi'satstenhserá:wis ne kahwatsire'shòn:a, tánon oh ní:ioht ne iaontahshónteron tsi nahò:ten taiakwatáhsawen.

Tsi nahò:ten wakerí'wanòn:ton eh nontá:we tsi nahò:ten wa'akwahthá:rahkwe, tánon tsi nahò:ten wa'akwarihwatshén:ri tánon ne sénha é:so akarihwisá:kon.

Karihwatshénrion tánon Takaténion

Tsi nahò:ten wakerí'wanón:ton, ne tekakà:nere ne akarihwahnrí:ton ne sénha ioiánere tsi akarihwatshénrion, akahwatsirahní:rate tánon sénha akarihonníén:ni tánon takaienawà:kon.

Akarihwahnrí:ton tsi Karihwatshénrion

CASs tahóntka'we ne watkèn:se raotiièròn:takon tsi ionnià:ton tsi tehatiia'toréhtha tánon akarihwíson tóka' kenh entà:on enthonwatíhehn ne ratiksa'okòn:a, tánon tóka' hen, ónhka enthonwatíhehn. Ratiksa'okòn:a tsi Thonwatíhehns raotiianeréhshera thiká:te tsi nikarihò:ten tánon kaién:tere's tsi entà:on enthonwatíhehn ne ratiksa'okòn:a tánon akarihwakwatákwen tsi nenhotirí:wawen tsi niiohnsó:re. Ne'k tsi sótsi iah teiorihwató:ken tsi ní:ioht tsi wáhontste tsi karihwatshénrion.

Wa'kerihwanón:ton kwah ken'ní:kon takaténion tsi nikaianerenhserò:ten ne tewanónhtons nahò:ten karihwatshénrion tsi thonwatíhehns ne ratiksa'okòn:a, tánon ò:ni ne sénha ahotí'satstenhseraién:ta'ne ne ronwatiio'okòn:a. Ne ò:ni wa'kerihwanón:ton ne sénha ahontéweienhste ne ratirihwénhtha tsi niiorihowá:nen tsi thatiia'takwe'ní:io tsi nenhotirí:wawen ne ratiksa'okòn:a.

Akahwatsirahní:ton

Kwah í:ken tsi tekiattíhen tsi ní:ioht tsi rotí'satstenhserá:ien ne kahwatsire'shòn:a tánon tsi niká:ien ne ronwatiia'takénhnhahs tánon ne CASs. Kwah íó:ken tsi ní:kon wa'akwaka'én:ion tsi karihwarò:ron. lahonwatí:reke ne ronwatiio'okòn:a ne ahonwanátken'se tánon wahatika'én:ion ne CASs rotirihwarò:ron. Sénha ken'nikòn:ha tewatkà:wen ne tahatiia'tó:rehte tánon iah tehonakiohkwá:nen thaontahonwati:nonke ne rotirihwarò:ron. CASs kíótkon sénha é:so rotí:ien tsi ní:ioht ne ronwatiio'okòn:a, ne'k tsi tkehtáhkwa tsi thò:ne'k tkaié:ri tsi enkarihwénhnton tóka' sénha é:so enhotí'satstenhseraién:ta'ne ne kahwatsire'shòn:a.

Wa'khehretsiá:ron ne Kakorahtsherowá:nen ne iohsnó:re aontahóntka'we ne ohwísta ne Onkwehonwè:ne. Ontariiohne ronahkwisron'hákie ne ahonwatiia'takénhnhahs ne kahwatsire'shòn:a tsi nón:we nihatinákere. Wa'kerihwanón:ton ne sénha é:so aontahóntka'we ne orihwa'shòn:a ne ahonwatiia'takénhnhahs ne ronwatiio'okòn:a. Tánon ò:ni ne tehotiienawà:kon tánon tsi nihá:ti rotiiotákíe ne aontahóntka'we ne kaia'takenháhtshera. Wa'kerihwanón:ton ò:ni ne ahonwatiia'takénhnhahs tsi niká:ien rónststa ne teka'nikonhraténie's tánon akaién:takíe tsi nón:we aón:ton ahonwatiia'takénhnhahs ne ahóntka'we tsi rónststa ne kahwá:tsire.

lakhiretsiá:rons ne Ahontéweienhste tánon Takaienawà:kon

Tsi ní:kon ne ionkwahtharáhkwen, tsi niká:ien ne wahonkià:taren wahatirihó:wanenhte tsi entà:on akaianerenhstion tsi nahò:ten ronteweiénsta ne ratiksa'okòn:a ronwatiia'takénhnhahs ne akwé:kon rotiiio'te khóní' ne kenkiohkwà:ke ronwatiia'takénhnhahs tánon ratirihwénhtha ò:ni ahontéweienhst.

Ronakiohkwá:nen ò:ni tahatirihwakétsko tsi entà:on é:so takaienawà:kon tsi ní:ioht ne Raotiièròn:takon tsi Ionnià:ton Ronwanatkèn:se Wahonkia'tarò:roke. Tsi wahonkia'tarò:roke ronakiohkwá:nen skátne wahón:ton tsi niká:ien wahotikarón:ni tsi ronwanatkèn:se, ratiksa'okòn:a ronwatiia'takénhnhahs, tehatirí'wakénhnhahs, ratihiatonhseraiénté:ri, tsi iohwentsiá:te ratirihwí:saks, kenkiohkwà:ke rotiioténion tánon ronakiohkwá:nen ne rónnehre ahonwatiia'kénhnhahs ne ratiksa'okòn:a. Ne ne takatáhstion tsi ronwikarón:nis tsi ronwanatkèn:se ne raotiièròn:takon tsi ionnià:ton entà:on tsi akwé:kon enhatika'én:ion oh nakaié:ron.

Tsi niyokarewà:tha:

Karihwatokénhsera tsi niyontatenonhkwiseratken:ses néne Yontatya'tinyónhtha Ratiksa'onkónha

Ne wa'keri'wanón:ton ne sénha akarihwanirá:ton tsi ní:ioht tsi rotii'ote tsi ronwatiia'takénhnhahs ne ratiksa'okòn:a tánon raotianerénhsera. Ne ò:ni wa'keri'wanón:ton ne ahontenenhrón:ni tsi ní:ká:ien rotii'ténion tánon ahonwatirihró:ri ne kakoráhtshera oh ní:ioht akaió'tèn:en tsi nahò:ten kerí'wanóntha tánon ahonterihwahserón:ni ne ahonkia'tarò:roke énska ne tsióhsera ne ratiksa'okòn:a tsi ronwatiia'takénhnhahs.

Akaió'tèn:en tsi Karihwarò:ron

Ne tkehtáhkwa tsi nahò:ten kerí'wanóntha sénha é:so akaió'tèn:en tánon eh nakaié:ren tánon takaienwà:kon ne ratiksa'okòn:a, ken'nithotiiòn:sa's, ronwatiio'okòn:a, onkwehonwè:ne tánon ne iah tehatihnarà:ken tsi ratinákere. Ó:ni ne tehonatohétston ne ratiksa'okòn:a ronwatiia'takénhnhahs tánon kaianerenhserà:ke tánon é:so ratirihwaiénté:ri. CASS, ronwatiia'takénhnhahs , tehontakia'takénhnhahs, ronwatiio'okòn:a raotikióhkwa tánon ronakiohkwá:nen ne ó:ia rotii'ote ne ratiksa'okòn:a ahonwatiie:nawa'se né:e tsi é:so ratirihwaiénté:ri.

Wa'kién:terehn tsi tóka' eh nenkaié:ren tsi kerí'wanónhtha é:so tsi tenka'nikonhá:ren tsi nahò:ten ó:nen ionkwaio'tákie tánon ne sénha é:so aontontká:wen ne ohwísta. Ne'k tsi kwah tkehtákhwa tsi entà:ton tho neniá:wen'ne tsi nahò:ten kerí'wanóntha sénha tsi nahotikarón:ni ne kahwatsira'shòn:a tsi ronwanatkèn:se ne raotiièròn:takon tsi ionnià:ton tánon enwá:ton enkahétkenhte tsi ní:ioht tsi ronwatiia'takénhnhahs ne ratiksa'okòn:a.

Iah thé:nen orihwí:io tèn:ken nó:nen ratiksa'okòn:a enhonte'nién:ten ne ahonwatiia'takénhnhahs. Tsi ronwanatkèn:se tsi raotiièròn:takon tsi ionnià:ton wahón:nehre tsi enhonwatiia'takénhnhahs ne'k tsi iah eh teiawèn:en. Wa'okèn:ta'ne tsi entà:on sénha eniakwaten'nikòn:raren tsi ní:ioht tsi eniakwatste tsi karihwarò:ron tánon sénha eniakhiia'takénhnhahs ne ratiksa'okòn:a tánon ne tehatiiá'toréhtha tehotiiénawà:kon ne takaté:nion tsi ní:ioht tsi kaka'én:ion tsi ronwanatkèn:se. Entà:on sénha eniakhiatahónhsatate ne ratiksa'okòn:a, ken'nithotiiòn:sa's tánon ronwatiio'okòn:a tsi nahò:ten thonatoktá:ni. Ne tewakatonhontsió:ni ne tho naontá:we tsi ronwatiia'kénhnhahs ne skén:nen aonsahonnonhtónnion tsi nahò:ten tehonatohétston. Né:e kerí'wanónhtha ne akakwatákwen ne tóhsa ó:nen ne kahwatsire'shòn:a aonsahotikarón:ni tsi ohén:ton nia'onkwenionhákie.

Karihwakè:ron tsi Nakaié:ren

Tsi Iakhiia'takénhnhahs

1. Shé:kon áhsen niiohsérá:ke nikari:wehs tsi ohén:ton nia'awennonhákie ne Commission shé:kon ahonwatiia'takénhnhahs ne ratiksa'okòn:a,¹⁰ ken'nithotiòn:sa's tánon ronatehià:ron ne tóhsa entà:on iah thé:nen ahatikária'ke. (Tsiiothohrkó:wa 15 shískare, 2018)

Karihwahnirá:ton ne Orihwa'shòn:a tsi Thonatkà:wen

Tsi Nahò:ten Ionnià:ton ne Oieròn:ta

2. Akwé:kon akarihwahnirá:ton ne ratiksa'okòn:a tsi ronwatiia'takénhnhahs tsi entà:on kiótkon enhontatshén:naren ne ronwatiio'okòn:a nó:nen enhatiri'wanón:ton aonhontahóntka'we tsi nahò:ten ionnià:ton ne raotieròn:takon ne aontakiatén:rohwe ne karihwakè:ron s.4(2) raotirihwà:ke (s.21(2) ne Ratiksa'okòn:a, Ken'nithotiòn:sa's tánon Kahwá:tsire tsi Ronwatiia'takénhnhahs, ne Ratiksa'okòn:a tánon Kahwá:tsire tsi Ronwatiia'takénhnhahs. Akwé:kon enhatihíá:ton tsi nahatí:iere tsi wahonwatiríhon ne ronwatiio'okòn:a tsi rotí'nikonhraién:ta's tsi nenkaié:ron nó:nen enhontatshén:naren tsi ronathontá:ton.
3. Ontariíóhne Raotikoráhtshera tahatité:ni ne Ratiksa'okòn:a, Ken'nithotiòn:sa's tánon Kahwá:tsire tsi Ronwatiia'takénhnhahs
 - a. Tóhsa entà:on tsi teieia'torehthà:ke áhontste ne ronwatiio'okòn:a raotieròn:takon tsi ionnià:ton né:k tsi enwá:ton tóka' wahatirihwanòn:we'ne, tóka' ní' raotiiá'nerénhsa wa'kari'wanón:ton ne aontahóntka'we. Thó:ne'k entà:on enthóntka'we tóka' ratiksa'okòn:a entà:on tsi iohsnó:re enhonwatiia'takénhnhahs. Entà:on enhatianerenhserón:ni tsi iah ónhka thahotitó:kénhsé ne raotirihwa'shòn:a ne ronwatiio'okòn:a;
 - b. tóhsa enhsheríhon ne tehatia'torehthà:ke ne onkwe'tà:ke aontahóntka'we ne raotieròn:takon ionnià:ton né:e tsi ronwatinekhé:rons tsi nihonnonkwe'tò:ten.
 - c. Entà:on entewatkà:wen thiká:te ne oriwa'shòn:a oh tsi nonkié:ren aontahóntka'we ne raotieròn:ta ionnià:ton ne tóhsa ratiksa'okòn:a ahotikarè:wahte.

Ratirihwaienté:ri Thonatkà:wen Oriwa'shòn:a

4. Kawahtsirà:ke Raotikióhkwa tahatité:ne ne Kahwá:tsire Raotianerénhsera...
 - a. entà:on tsi enthótká'we tsi nonkié:ren ratiri'wanóntha tánon entà:on ò:ni entewatkà:wen ne ratirihwaienté:ri oh nahò:ten kèn:ton tsi ronwanatkèn:se ne raotieròn:takon tsi ionnià:ton; tánon
 - b. Entà:on enkahiatónhahkie tsi nahò:ten karihwatshénrion tánon enkáhsere ne raotianerénhsera 52.2 ne Kakorahtsherowá:nen Teieia'torehthà:ke Raotianerénhsera,

¹⁰ Iakwèn:rons "Tehonatate'nikónhare" tsi niká:ien ne ronté'niéntha ahonwatiia'takénhnhahs:

- Ratisa'okòn:a ne raotihwá:tsire tsi niká:ien ne ronwanatkèn:se ne CASs né:e tsi wa'thontate'nikonhà:ren tsi orihwí:io í:ken nó:nen wahonwanátken'se ne Motherisk raotínóhkwis, tánon ronwati'ko'okòn:a, ronwatiien:a, ronatewirarákon tánon tsi nó:n:we ronwati'teron;
- Raotihwá:tsire tsi ní:ioht ne ronwatihsótho'okòn:a, ronwati'nisténha tánon ronwatinonhà:ah;
- Ne ónhka wahatikwatá:ko tsi nenkaié:ren ne ratiksa'okòn:a raotirihwà:ke;
- Rononhà:ak ne ken'nikarihwésha ronwati'nikòn:rare ne ratiksa'okòn:a, kahwatsirà:ke tsi ronwati'téron tóka' ní' karihwanirá:ton ónhka ronwatiia'ténhawe ne ratiksa'okòn:a; tánon
- Ne tsi ratinákere raotikoráhtshera tóka' tsi nó:n:we nihati'terón:ton ne ratiksa'okòn:a

Tsi niyokarewà:tha:

Karihwatokénhsera tsi niyontatenonhkwiseratken:ses néne Yontatya'tinyónhtha Ratiksa'onkónha

tánon ò:ni oh neniá:wen'ne tóka' tewatkà:wen tóka' ronón:kwe tóka' ní' konnón:kwe, tsi nahò:ten rotihà:tshera, tsi nón:we ratinákere, tsi nihonenhwentsiò:ten tánon ne ó:ia orihwa'shòn:a tsi ronwanatkèn:se tsi nahatí:iere tsi wahonwanátken'se tánon oh ní:ioht tsi taharirihwakétsko.

Tsi Kaio'tákie

5. Kahwá:tsire Raotianerénhsera Raotikióhkwa tahatité:ni tánon ne ónhka enthótka'we ne orihwa'shòn:a, entá:on tsi orihwí:io kaianerénhsera (voir dire) tenwatóhetste ohén:ton tsi niió:re tehatiia'torehthà:ke enwátston ne orihwa'shòn:a. Ne'k ne iah nó:nen kiokierénhton iehón:ne ne teieia'torehthà:ke. Thó:ne'k iah entà:on thakahseré:non nó:nen ne ronwatii'okòn:a enhatirihwaní:rate tsi ratirihwanòn:we's tsi ní:ioht tsi kaio'tèn:en tánon ne akwé:kon rotí'nikonhraién:ta's.
6. Oniatariíóhne Raotikoráhtshera tahatité:ni ne Ratiksa'okòn:a, Ken'nithotiiòn:sa's tánon Kahwá:tsire Ronwatiiakénhnhahs Raotianerénhsera ne tóhsa aontontkà:wen ne orihwa'shòn:a ne iah tóske tèn:ken. Ne ò:ni ne nahò:ten ne karihwatshénrion tánon tsi ní:ioht tsi tehotiia'toréhton tsi karihwatshénrion tsi nikari:wehs tsi tehotiia'toréhton tsi neniá:wen'ne. Thó:ne'k ó:ia nenkaié:ron nó:nen enhatirihwanón:we'ne ne ronwatii'okòn:a tsi niihtonhákie.

Tsi Tekaia'toréhton

7. Kahwá:tsire Raotianerénhsera Raotikióhkwa tahatité:ni ne Kahwá:tsire Raotianerénhsera tsi ní:ioht tsi tekaia'toréhton...
 - a. Tho'k ní:kon ne karihwanonhwè:on orihwa'shòn:a enwátston nó:nen teieia'torehthà:ke iehón:ne's ne tóhsa aontáweia'te ne iah orihwí:io tèn:ken ne iah tetkiatén:rohs ne kaianerénhsera ne aóntston nó:nen enhatirí:wenhthe;
 - b. Enkari'wanón:ton ne akwé:kon karihwarò:ron ohén:ton tsi niió:re enkarihwénhton tánon entkontén:rohwe ne akwé:kon tewatkà:wen ne orihwa'shòn:a (tsi ní:ioht tsi tekaténion);
 - c. entà:on ne teieia'torehthà:ke enhotii'ote ne orihwí:io kaianerénhsera (voir dire) ohén:ton tsi niió:re tenhonwatiiató:rehte tánon enhatirí:wenhthe; tánon
 - d. Ahonathontá:ton ne tóhsa kwah í:ken akahseré:non ne kaianerénhsera tsí'k ronwatii'okòn:a wahatirihwanòn:wa'ne tsi nahò:ten tánon tsi ní:ioht tsi karihwatshénrion tánon tsi akwé:kon kwah í:ken tsi rotí'nikonhraién:ta's ohén:ton tsi niió:re enhatirí:wenhthe ne teieia'torehthà:ke.

Akahwistatshénrion ne Ohotiia'takénhnhha

8. Ontariíóhne tsi Ronthwistanónhnhha tho nahatí:iere
 - a. Tsi ní:ioht tsi thontkà:wahs ne ohwísta tkaia'takwe'ní:io tsi ní:ioht tsi ronwatiiatakénhnhahs ne ronwatii'okòn:a tánon tsi neniá:wen'ne tóka' iah thahonwatiiatakénhnhaha tánon tókah iah tha'taharí'wakénhnhaha tsi nahò:ten ne orihwa'shòn:a tsi tewatkà:wen;
 - b. Sewakó:wanenht ne Iorihowá:nen's tsi Ratirihwatsterísta ne ratiksa'okòn:a tsi ronwatiiatakénhnhahs; tánon
 - c. Sewakó:wanenht ne Wentó:re tsi Nihotirihò:ten's raotianerénhsera tsi nón:we ratiksa'okòn:a tsi ronwatiiatakénhnhahs.

9. Ministry ne Attorney General ahatirihwaní:rate tsi enkakwé:ni tsi ní:kon enthóntka'we ne ohwísta ne Ontariíóhne tsi Ronthwistanónhna ne aónton akarihwénhton tsi nahò:ten kari'wanónhtha tsi rotihíá:ton kí:ken ne akarihwahnirá:ton.

Tsi Kaianerenhserà:ke tsi Ronwatiia'takénhnhahs ne Ratisa'okòn:a

10. Ontariíóhne tsi Ronthwistanónhna ahatikwatá:ko thi ká:te tsi nón:we enwá:ton enhonwatiia'takénhna ne ratiksa'okòn:a tánon ahotiianerenhseraién:take, tánon tsi nón:we enwá:ton ienhonwatiia'ténhawe ne wentó:re ne ahonwatiia'takénhna, tsi nón:we ahatirihwí:sake, ahonwatirihónnien ne thi ká:te tsi ronahtenkíà:ten tsi rotiió'te tánon tsi nón:we aón:ton ne sénha ahonwati'satstenhserá:ien ne ronwatiio'okòn:a tsi nikari:wehs tehatiia'toréhtha.

Tsi Thonterihwatka:wahs

11. Ne Kahwá:tsire Raotiiianerénhsera Raotikióhkwa tahatité:ni ne Kahwatsirà:ke Raotiiianerénhsera ne ahonwatihró:ri ne ronwatiio'okòn:a tsi niihtonhákie tsi nikari:wehs tehatiia'toréhtha tánon ratirihwarò:roks.

Enhonténweienhste ne Ratirihwénhtha tsi nihotirihò:ten ne Ratiksa'okòn:a Ronwati'teronhs

12. Ne Nation Judicial Institute, ne Superior Court of Justice Ontariíóhne tánon Ontariíóhne tsi Ratirihwénhtha ne sénha ahonkwíson ne ahonwatinaktóthahse ne ahontéweienhst ne orihwí:io tsi ní:ioht tsi karihwatshénrion tsi nakari:wes tehatiia'toréhtha tánon ratirihwí:saks. Ne ahonwatirihónnien ne Ratirihwénhtha tsi ní:ioht tsi enhonterihwatsté:riste ohén:ton tsi niió:re enhatiri:wenhte ne ratiksa'okòn:a raotirihwà:ke.

Ahonwati'satstenhserá:ion ne Kahwatsira'shòn:a tánon tsi nón:we Ratinákere

Onkwehonwè:ne Raotikoráhtshera

13. Kakorahtsherowá:nen aontahóntka'we ne ohwísta ne Onkwehonwè:ne tsi ní:kon ne aón:ton kwahtekèn:en ahotiia'takénhna tsi ratinákere. Ontariíóhne raotikoráhtshera thi ká:konte sénha ahonwatirihónnien ne rotiió'ténion.

Tahonwatihsnie ne Ronwatiio'okòn:a

14. Ontariíóhne tsi Ronthwistanónhna ahotiió'te tánon ahatika'é:ion ne sénha é:so aontahóntka'we ne ohwísta ne ahonwatiia'takénhna ne ronwatiio'okòn:a tsi nikari:wehs tehatiia'toréhtha tánon ratirihwí:saks oh nakaié:ren ne sénha aioiánerenhne ne kahwatsirà:ke. Takaianawà:kon ne ronwatiio'okòn:a tsi ní:ká:ien ó:nen tehonatohétston.
15. Ne Ministry ne Ratiksa'okòn:a tánon Ken'nithotiiòn:sa's Raotirihwà:ke, aontahontén:rohwe ne Ministry of Health tánon ne Kari:wehs tsi Ronwati'teronhs tánon ne Ministry tánon Social Services, tánon tahatihtharónnion oh ní:ioht ne tahatiié:na ne ronwatiio'okòn:a tsi ní:ká:ien ne ó:nen tehonatohétston, tánon ahotiió'te ne sénha ahonwatiia'takénhna ne áhsen tsi nón:we kanakerahshera:ke ne Ontariíóhne, tánon ne Othorè:reke tsi nón:we thatinákere.
16. Ne Ministry ne Ratiksa'okòn:a tánon Ken'nithotiiòn:sa's ronwatiia'takénhnhahs ahatikwatá:ko ne ahontatshennínion'te ne ó:ia ronwatiio'okòn:a tsi ní:ká:ien tehonatohétston ne ahonwatiia'takénhna tsi ní:ká:ien ne tehonatohetstohákie.

Tsi niyokarewà:tha:

Karihwatokénhsera tsi niyontatenonhkwiseratken:sés néne Yontatya'tinyónhtha Ratiksa'onkónha

Ronwatiio'okòn:a Raotirihwa'shòn:a

17. Ne Ministry ne Ratiksa'okòn:a tánon Ken'nithotiòn:sa's ronwatiia'takénhnhahs ahatikária'ke ne akahiatonhserón:ni ne akwé:kon wattró:ris oh ní:ioht nó:nen eh ratiia'tò:ron ne children's aid society. Ne Ministry ne kiokierénhton aontahóntka'we ne kahiatonhserón:ni ne ahotiia'takénhnhah tsi ní:ien ne eh tehonatohetstonhákie.

Skahwatsí:ra Tekaienawà:kon Ahonwatiia'takénhnhah Ahóntka'we tsi rónstá ne Teká'nikonhraténie's

18. Ne Ministry of Health tánon Kari:wehs tsi Ronwati'téronhs aontahatihswanòn:na ne ahonwatiia'takénhnhah ne ahóntka'we ne teka'nikonhraténie's tsi rónstá tánon ne raotihwà:tsire aón:ton aontahonwatihswanòn:na. Entà:on ne entkarihwakétsko tsi ní:ioht tsi ioio'tákíe tánon tóka'kenh tkaié:ri kenh tsi ní:ioht tsi ronwatiia'takénhnhahs.

CAS tánon Teká'nikonhraténie's Ronwatiia'takénhnhahs ne Ahontoríshen

19. Ne Ministry ne Ratiksa'okòn:a tánon Ken'nithotiòn:sa's Raotii'a'takenhnháhtshera tahatirihwaié:na ne ratiksa'okòn:a tsi nón:we ronwatiia'takénhnhahs tánon ne ronwatiia'takénhnhahs ne ahóntka'we tsi rónstá ne teka'nikonhraténie's, tsi ní:ioht ne kaién:tahkwe ne Ratiksa'okòn:a tsi Wahotikarón:ni ne Teká'nikonhraténie's ne tahontatswanòn:na. Akakarià:kon ne ahonwatiia'takénhnhah tsi nikanakerahsherà:ke ne Ontariíóhne.

Karihonnién:ni tsi Teká'nikonhraténie's Rónstá tsi Tehotí'nikónhare ne Ronwatiio'okòn:a

20. Ne Ministry ne Ratiksa'okòn:a tánon Ken'nithotiòn:sa's Raotii'a'takenhnháhtshera, Ontariíóhne Raotikiohkwa'shòn:a tsi Ronwatiia'takénhnhahs ne Ratiksa'okòn:a tánon ne Ratiksa'okòn:a raoná:wen Tehatirí'wakénhnhahs ahatirihwaní:rate tsi akwé:kon entà:on enhonténweienhste tsi ní:kaiéhrha ne teka'nikonhraténie's tánon tsi ní:kaiéhrha tsi ní:ioht tsi ronwenehià:ron ne ronwatiio'okòn:a.

21. Ontariíóhne Ronthwistanónhnhah, tánon ne ó:ia tehatiié:nahs ne ratiianerenhserón:nis tsi ní:ioht ne Ontariíóhne Tsi Tehontohétsta tsi Tehatirí'wakénhnhahs Raotikiohkwa tánon ne Ontariíóhne Raotikiohkwa Tehatirí'wakénhnhahs ne ahatirihwaní:rate ne ronwatiio'okòn:a tánon tsi ní:ien ronwati'nikòn:rare ne ratiksa'okòn:a ne sénha ahatirihwatshén:ri oh ní:kaiéhrha ne teka'nikonhraténie's tánon tsi tenka'nikonhá:ren tsi ní:ioht ronwati'nikòn:rare ne ronwatiio'okòn:a.

22. Ne National Judicial Institute, tsi tehotiienawà:kon ne Oniatariíóhne Superior Court of Justice tánon ne Ontariíóhne Court of Justice, ahatikwatá:ko tsi nón:we tánon tsi ní:ioht ahonwatirihónnien ne Ratirihwénhtha oh ní:ioht nó:nen rónstá ne teka'nikonhraténie's ne ronwatiio'okòn:a tánon tsi ní:ioht tsi teka'nikonhá:ren kahwatsí:rakon.

Ronwatiio'okòn:a tánon Ken'nithotiòn:sa's Raotikiohkwa

23. Akwé:kon tsi nón:we ronwatiia'takénhnhahs ne ratiksa'okòn:a ne Ontariíóhne ahatikwatá:ko ne ronwatiio'okòn:a raotikiohkwa tánon ne ken'nithotiòn:sa's raotikiohkwa tánon tahatitharónnion tsi ní:ioht tsi ronwatiia'takénhnhahs aorihwa'shòn:a, tánon tsi ní:ioht tsi tehotawénrie's ne onkwe'tà:ke.

Tsi Sha'tehotirí:waien ne Ontariíóhne ratiksa'okòn:a tsi ronwati'nikòn:raren

24. Ne Ontariíóhne Raotikiohkwa'shòn:a ne Ratiksa'okòn:a tsi Ronwatiia'takénhnhahs iahontahshónteren tsi tehotiienawà:kon ne Onkwéhonwè:ne tánon Ratihon'tsíhne Koráhne tsi ratinákere ne iahonhtsiá:ton tánon aontakarihwakétsko tsi ehtà:ke ronwennón:nihs tsi

nihonenhwentsì:ten tánon oh ní:ioht ne sénha ahotiianeréhshste ne ratiksa'ókòn:a, ken'nithotiòn:sa's tánon kahwatsirakè:ron tsi nón:we nihatinákere.

25. Ne Ministry ne Ratiksa'ókòn:a tánon Ken'nithotiòn:sa's Raotii'a'takenhnháhtshera aontahóntka'we ne Ontariióhne Raotikiohkwa'shòn:a tsi Ronwatii'a'takénhnhahs ne Ratiksa'ókòn:a ne akakwé:ni tsi ní:kon aontahóntka'we ne ohwístà ne aón:ton ahotiia'takénhnhah ne akaió'tèn:en tsi kahiá:ton ne karihwakè:ron tsi nakaié:ren (24) tánon ne akakarià:kon ne kíóhtkon akaió'tèn:en ne Ohén:ton Tahatí:ta'ne ne raotirihwa'shòn:a tsi ní:ioht ne ónhka'k ohén:ton rón:nete ne Onkwehón:we raotirihwa'shòn:a. Takaíenawà:kon akwé:kon ne ratiksa'ókòn:a tsi ronwatii'a'takénhnhahs ne Ontariióhne ne Skátne tsi Tetewakà:nere, Skawén:na, Sha'tehotiianeréhshera tsi ní:ioht tsi rotiió'tákíe tánon aontakarihwakétsko tsi ehtà:ke ronwennón:ni ne onhkarè:shon iah tehatihnarà:ken.

Thatirihowanénhtha tsi Karihonnién:ni tánon tsi Tekaienawà:kon

Ratiksa'ókòn:a Raotirihwa'késhon tsi Karihonnién:ni

26. Akwé:kon tsi nón:we ronteweiénhsta Ontariióhne nón:we ne iah á:rok tehotí:ien, ahotiíén:ta'ne ne thi ká:te tsi ní:ioht tsi ronwatí'nikòn:rare ne ratiksa'ókòn:a nó:nen ka'k nón:we nihonwatí'terons tánon tsi ronwatii'a'takénhnhahs ne ronwatii'ókòn:a tánon ratiksa'ókòn:a. Akwé:kon ahonwatiríhon ne ronwatii'ókòn:a tánon ken'nithotiòn:sa's ne ahatihthá:rahkwe tsi ní:ká:ien tehonatohéston (child welfare system). Tsi ronteweiénhsta ahatirihwaní:rate ne ahatiweientéhtahn tsi nikaianeréhshserò:ten's tánon tsi niíhtonhákie tsi ehtà:ke ronwennón:ni tóka' iah tehatihnarà:ken.

Ratiksa'ókòn:a tsi Ronwatii'a'takénhnhahs tsi ronteweiénhsta ne tehatirí'wakénhnhahs tánon ne ratiksa'ókòn:a thonwatíhnhé's

27. Akwé:kon tsi nón:we ronteweiénhsta Ontariióhne nón:we ne iah á:rok tehotí:ien tánon aontahatirihwakétsko ne arà:ne énska tsi nón:we ahontéweienhste tsi ní:ioht akaió'tèn:en ne ratiksa'ókòn:a tsi ronwatí'nikòn:rare tánon ahonwatiríhon ne onkwe'tà:ke ahotiio'te. Ratiksa'ókòn:a tsi Raotirihwa'shòn:a, Tsi Ratihiatónhkhwa ne Tehatirí'wakénhnhahs tánon Ontariióhne Ronthwístí:saks akwé:kon tahatié:na oh ní:ioht eh naià:wen'ne. Tsi Ronteweiénhsta ne Kaianeréhshera ia'tahatí:iehste tánon Onkwehonwè:ne tsi Raotiiianeréhshera tsi ní:karihò:ten akwé:kon ahonténweienhste.

28. Ne Ontariióhne Raotiiianeréhshera Raotikiohkwa, ne Ontariióhne Tehatirí'wakénhnhahs Raotikiohkwa'shòn:a tánon ne ókia'ke ne ronwatirihonnién:nis ahonwatirihónnien ne á:se tánon sénha é:so ne tehonatohéston tsi ní:ioht ne tehatirí'wakénhnhahs thonwatíhnhé's ne ratiksa'ókòn:a, ne ká:ron tsi akakarià:kon.

Tsi Kaianeréhsherón:ni ne CAS tsi Tehotiienawà:kon

29. Ne Ministry ne Ratiksa'ókòn:a tánon Ken'nithotiòn:sa's Raotii'a'takenhnháhtshera ahatinèn:ri'ne ne akahiatonhserón:ni ne ratiksa'ókòn:a raotirihwà:ke ne tehatirí'wakénhnhahs ahatíhsere, né:e tenthatina'ké:ren ne Crown Prosecution Raotihiatónhsere. Tenkaienawà:kon ne Organization of Counsel to Children's Aid Societies, ne Ontariióhne Raotikiohkwa'shòn:a tsi Ronwatii'a'takénhnhahs ne Ratiksa'ókòn:a tánon ne Ontariióhne Raotikiohkwa'shòn:a Raotiiianeréhshera.

Rotihiatonhserá:ien Thi Ká:te tsi Rotiió'te tsi Ronwatí'nikòn:rare ne Ratiksa'ókòn:a

30. Ontariióhne Raotikiohkwa Raotiiianeréhshera ahatikwatá:ko ne Rotihiatonhserá:ien thi ká:te tsi ratiksa'ókòn:a raotirihwà:ke tsi ní:ká:ien ne tehatirí'wakénhnhahs ronateweienhston'hákie.

Tsi niyokarewà:tha:

Karihwatokénhsera tsi niyontatenonhkwiseratken:ses néne Yontatya'tinyónhtha Ratiksa'onkónha

Tehatirihwáhsnie Ahatinenhrón:ni tánon Khia'tehiohserá:ke tsi Enhonkia'tarò:roke

31. Ne Ministry ne Ratiksa'okòn:a tánon Ken'nithotiòn:sa's Raotii'a'takenhnháhtshera tánon ne Ministry of the Attorney General ahatinenhrón:ni, tsi niiohsnó:re aón:ton, ne ahonwatii'a'takénhnhaha oh nakaié:ron tsi nahò:ten kari'wanóntha kí:ken kahiatónhsera tsi ní:ioht tsi karihwarò:ron.

Ken'nithotiòn:sa's tánon ne ronwatii'o'okòn:a ne ó:nen tehonatohétston ne child welfare system, tsi ní:ká:ien rotii'o'ténion ne ratiksa'okòn:a raotirihwa'shòn:a, ronwatii'o'okòn:a raotikióhkwa, tsi ratinákere tsi rotii'o'te ronwatii'a'takénhnhahs onkwe'tà:ke, ratihatonhseraienté:ri tánon ne ókia'ke ne rotii'o'ténion tsi thonwatíhnhé's ne ratiksa'okòn:a tánon tsi ratianerenhserón:nis enhatii'a'tá:rake. Onkwehonwè:ne tánon ne Korahró:non Ratihòn:tsi tsi ratinákere ò:ni ahonwatihón:karon ahonkià:taren.

32. Raotikióhkwa ne thontkà:wahs ne orihwa'shòn:a tsi ní:ioht tsi watthró:ri tsi karihwakè:ron tsi nakaié:ren 31 aontahonwatihswanòn:na ne aonterihwahserón:ni khia'tehioserá:ke ratiksa'okòn:a tsi thonwatíhnhé's ahonkia'tarò:roke, 2019 niiohserá:te aontontáhsawen. Ne Ministry ne Ratiksa'okòn:a tánon Ken'nithotiòn:sa's tánon ne Ministry of the Attorney General entà:on enshatirihwakè:ron tsi niiohtonhákie tsi kaseré:non kí:ken tsi karihwakè:ron kí:ken kahiatónhsera.